

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.025>

JEL classification: E24, E62, J43

UDC: 338.2:351

Володимир ГАЛАНЕЦЬ

кандидат наук з державного управління, доцент,

доцент,

кафедра адміністративного та фінансового менеджменту,

Національний університет «Львівська політехніка», Україна

E-mail: volodymyr.v.halanets@lpnu.ua

ORCID ID: 0000-0001-9348-6211

ResearcherID R-8649-2017

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЗМІН

АНОТАЦІЯ

Вступ. Аграрний сектор має безпосередній вплив на забезпечення України та світу зерновими, олійними культурами, продовольством. Він також є джерелом наповнення державного бюджету України валютним коштом. Враховуючи існуючі геополітичні обставини (військову агресію росії проти України) – відіграє важливу роль у забезпеченні національної та світової продовольчої безпеки. Стан розвитку сільського господарства, який сформувався протягом останніх десятиріч, безпосередньо пов'язаний із політикою, яку провадила держава в аграрному секторі економіки.

Мета. Метою статті є узагальнення теоретичних засад та практичних підходів щодо вирішення проблеми зайнятості на селі, котрі існували раніше та нових, які почали виникати внаслідок структурних реформуваль економіки України та безпосередньо в її аграрному секторі.

Метод (методологія). У статті використано такі наукові методи пізнання: метод системного аналізу, статистичний, абстрактно-логічний метод при узагальненні змін, які відбувалися у чисельності зайнятого сільського населення під час структурних реформуваль економіки загалом та аграрного сектору зокрема, індукції та дедукції при обґрунтуванні подальшої політики державного регулювання з метою підтримки аграрного сектора економіки на майбутнє.

Результати. Узагальнено зміни, які відбулися під час трансформацій аграрного сектора економіки, зокрема у чисельності та структурі населення, зайнятого в сільському господарстві, його заробітної плати; констатуються кризові демографічні тенденції. Визначено пріоритетні напрями реалізації державної підтримки аграрного сектора. Запропоновано та обґрунтовано першочергові заходи щодо забезпечення зайнятості сільського населення. Визначено, що нагальною є потреба модернізації державної регуляторної політики в аграрному секторі економіки України. Вона повинна включати такі складові: розвиток малого та середнього підприємництва в аграрному секторі; розвиток та підтримку сільськогосподарської кооперації; сприяння диверсифікації зайнятості сільського населення; розробку і провадження програм модернізації та створення нових робочих місць; підвищення рівня доходів сільського населення; створення сприятливих умов життя та відтворення трудового потенціалу сільського населення; розвиток місцевої інфраструктури.

Ключові слова: чисельність населення; трудові ресурси; сільське населення; сільське господарство; трансформації; регулююча роль держави.

Вступ

Під час трансформацій, які проходили в аграрному секторі економіки від моменту

проголошення незалежності України, відбулися зміни і у забезпеченні аграрної галузі трудовими ресурсами. Під час переходу до ринку проявилася катастрофічність проблеми

© Володимир Галанець, 2023

Отримано: 14.05.2023 р.

Рекомендовано до друку: 23.05.2023 р.

Опубліковано: 31.05.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Галанець В. Державна політика в аграрному секторі України у контексті демографічних змін. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 2. С. 25-31. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.025>

забезпеченості села робочою силою. З одного боку велика кількість населених пунктів з мізерною кількістю населення, а з іншого – велика кількість тих, чия виробнича інфраструктура не в змозі працевлаштувати незайнятих мешканців.

Приміська зона великих промислових центрів «перенаситилась» робітничими кадрами. Очевидно, це спричинено не стільки становленням ринкової економіки та впровадженням досягнень науково-технічного прогресу, скільки поглибленням демографічної кризи, яка розпочалась наприкінці 70-х рр. XX ст. і стала невідворотним наслідком тоталітарної політики дискримінації українського села. Як наслідок, різко змінилось співвідношення зайнятих на селі. Проте механізм відтворення зайнятості вченими не розглядався. Більше того, навіть і сама постановка проблеми про працевлаштування осіб, звільнених госпрозрахунковими підприємствами у зв'язку із скороченням зайнятих, як зазначали низка науковців, у т. ч. і Крачковський Б. П., виявилась для багатьох дослідників на початку 90-х рр. XX ст. несподіваною [1, с. 148, 150].

Мета та завдання статті

Метою статті є дослідження демографічних змін, які відбувалися, зокрема у аграрному секторі України; встановлення обставин, які їх спричинили. Необхідно з'ясувати, які заходи забезпечення зайнятості на селі варто здійснювати у контексті подальших аграрних реформувань та державної підтримки аграрного сектору.

Виклад основного матеріалу дослідження

Наслідком структурних реформувань економіки шляхом впровадження різних форм власності стало те, що загострювалися не тільки проблеми зайнятості на селі, котрі вже існували, а почали виникати нові. Це не тільки змінило попит на робочу силу, але й повністю змінило соціальний статус людей, які займалися фізичною працею у сільській місцевості.

Загалом окреслилась наступна тенденція: частка старшого працездатного населення на сільському ринку праці збільшується внаслідок міграційних процесів та інтенсивного відтоку сільської молоді із сільських територій без

якісної роботи та розвиненої соціальної інфраструктури.

Варто зазначити, якщо на ринку праці в сільській місцевості не буде працездатної молоді, працездатне сільське населення опиниться в несприятливому становищі порівняно з міськими жителями щодо якості робочої сили (рівня освіти та кваліфікації, професійних навичок, стану здоров'я тощо), адже саме цій віковій категорії є притаманні такі характеристики. Це значно ускладнює впровадження техніко-технологічних змін у сільськогосподарське виробництво та впливає на продуктивність праці. Зменшується і кількість зайнятих у сільськогосподарському виробництві.

Однією з причин зниження рівня зайнятості є сезонність сільськогосподарських робіт, що призводить до сезонних коливань рівня зайнятості та безробіття серед сільського населення. Як правило, у весняно-літній період зайнятість зростає, а взимку, навпаки, зменшується. Іншою важливою причиною зниження зайнятості на селі є екстенсивне землеробство та висока освоєність земель.

Це обмежує залучення нових земельних ресурсів а, значить і подальше залучення сільськогосподарської праці у сферу сільськогосподарського виробництва, і вимагає розширення діапазону зайнятості в сільськогосподарських підприємствах у несільськогосподарському секторі.

Наразі у межах реалізації реформи децентралізації, утворення муніципальних утворень на основі злиття сіл або сільських рад, зросли можливості для розширення сфери зайнятості сільського населення. Децентралізація, насамперед фінансова, створює умови для соціально-економічного розвитку єдиних органів місцевого самоврядування і, як наслідок, для створення нових робочих місць для жителів сільської місцевості.

Як свідчить практика, функціонування об'єднаних територіальних утворень у сільській місцевості супроводжується створенням робочих місць у таких сферах, як надання адміністративних послуг, медичних, освітніх, соціальних тощо.

Іншим чинником, який характеризує ситуацію на ринку праці на селі, має стати зміна

структури сільськогосподарського виробництва. Із початку 1990-х років і донині обсяги валового виробництва рослинництва зростають, а тваринництва, навпаки, зменшуються.

Значне зменшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції у тваринництві, як більш трудомісткій галузі, негативно вплинуло на зайнятість у сільському господарстві в цілому.

Технологічна відсталість та використання застарілого обладнання призводять до зниження рентабельності сільськогосподарської продукції та низької продуктивності господарств. Як наслідок, більшість малих і середніх фермерських господарств та особистих селянських господарств не мають можливостей залучати інвестиції та проводити техніко-технологічну модернізацію виробництва, а отже, не мають потенціалу не тільки для створення, але навіть для модернізації існуючих робочих місць. Незначна кількість високотехнологічних і модернізованих робочих місць, поширення ручної праці в сільськогосподарському виробництві призводять до значних втрат кваліфікованої робочої сили та зниження трудової мотивації до професійної освіти протягом життя.

Аналіз чисельності зайнятого сільського населення, яке працює за місцем проживання за видами економічної діяльності показує, що його структура зазнала радикальних зрушень. Якщо у 1999 р. у ній переважало сільське населення, зайняте у колективній власності, яке склало 47,8%, то всього за кілька років – у 2005 р. його питома вага знизилась до 0,9%, відповідно частка зайнятого сільського населення у державній формі власності зменшилась із 31,7% до 4,0%, і, навпаки, питома вага зайнятих у приватному секторі зросла майже у 5 разів – із 20,5% до 95,1% [2, с. 142].

Під час здійснення реорганізації аграрної сфери в Україні не було забезпечено достатнього законодавчого та економічного підґрунтя. Як результат виникли проблеми щодо оновлення земельних відносин, працевлаштування та раціонального розподілу трудових ресурсів відповідно до потреб, які

мали реформовані організаційно-господарські структури.

Варто звернути увагу, що відсутність обміркованого раціонального підходу щодо використання трудового потенціалу призвела до вагомих втрат при використанні матеріально-технічної бази сільськогосподарського виробництва, що вимагає необхідних заходів з боку держави щодо досягнення стабільності та забезпечення динамічного розвитку галузі, значного підвищення реальної регулюючої ролі держави у соціально-економічному розвитку села, створенні рівних умов підтримки всім виробникам незалежно від форм власності та господарювання.

Як свідчить статистика, із 2010 р. базові галузі економіки – сільське господарство, промисловість, будівництво, транспорт і зв'язок, освіта – втратили провідні позиції, основним лідером стає торгівля, випереджаючи інші види економічної діяльності. У 2017 р. частка зайнятих осіб у сільському господарстві перевищує зайнятих у промисловості на 1,6%, що є ознакою деіндустріалізації економіки. Негативний характер таких структурних змін в умовах постійного скорочення зайнятості в промисловості й сільському господарстві та розширенні у сфері послуг є об'єктивною передумовою формування відтворювальних диспропорцій [3, с. 85].

Здійснити аналіз змін, які відбулися під час аграрних реформувань, дозволяє статистична інформація. Так, якщо охопити період останніх 20 років (2002-2022рр.), можна побачити, що чисельність населення України зменшилася на 15% із 48240,9 тис. осіб до 40997,7 тис. осіб [4] (табл. 1).

Після відкриття ринку землі посилюється монопольне становище великих аграрних компаній як основного роботодавця на ринку праці на селі. Водночас високі шанси залучення інвестицій для модернізації техніко-технологічних процесів на цих підприємствах стимулюватимуть створення високотехнологічних робочих місць та визначатимуть потребу у кваліфікованій робочій силі.

Таблиця 1. Населення України станом на 1 січня відповідного року, тис. осіб [4].

Показник	2002 р.	2010 р.	2015 р.*	2020 р.*	2021 р.*	2022 р.*	2022 р. до 2002 р., %
Усього	48240,9	45782,6	42759,7	41732,8	41418,7	40997,7	85,0
у т. ч. чоловіки	22316,3	21107,1	19787,8	19343,5	19195,4	19007,0	85,2
жінки	25924,6	24675,5	22971,9	22389,3	22223,3	21990,7	84,8
Сільське населення	15950,2	14513,4	13325,3	12832,2	12698,0	12542,9	78,6
у т. ч. чоловіки	7412,7	6789,2	6284,7	6093,5	6037,1	5972,8	80,6
жінки	8537,5	7724,2	7040,6	6738,7	6660,9	6570,1	77,0
у т. ч. чоловіків	33,2	32,2	31,8	31,5	31,5	31,4	94,6
жінок	32,9	31,3	30,6	30,1	30,0	29,9	90,9
Населення у віці 16-59 років	27984,7	29328,6	26613,3	24968,1	24618,9	24294,9	86,8
у т. ч. чоловіки	14102,0	14186,2	12962,7	12253,2	12100,6	11961,8	84,8
жінки	13882,7	15142,4	13650,6	12714,9	12518,3	12333,1	88,8
Сільське населення у віці 16-59 років	8176,9	8584,9	7911,9	7495,4	7386,7	7281,8	89,1
у т. ч. чоловіки	4318,0	4331,9	4007,0	3807,4	3756,4	3707,3	85,9
жінки	3858,9	4253,0	3904,9	3688,0	3630,3	3574,5	92,6
у т. ч. чоловіків	30,6	30,5	30,9	31,1	31,0	31,0	101,3
жінок	27,8	28,1	28,6	29,0	29,0	29,0	104,3

*Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

Найближчим часом стане очевидним зниження потреби в низько кваліфікованій ручній праці в сільському господарстві.

Іншим чинником, який стримує працевлаштування селян, є низька оплата їх праці. На стан зайнятості сільського населення впливають такі фактори:

- індивідуальні особливості фізичної особи – її вік, стать, освіта, професійні та особистісні характеристики;
- соціально-демографічні – реальна наявність населення, яке реально проживає на тій чи іншій території, його чисельність, умови проживання, тривалість життя, рівень заробітної плати у регіоні, потенційна робоча сила в галузі та регіоні, місце проживання, заробітна плата, тривалість життя, рівень міграції населення;
- інституційні – особливості розвитку сільських територій, децентралізація управління, рівень успішності заходів щодо протидії та запобігання безробіттю на державному та місцевому рівнях, нормативно-правова база, соціальні традиції та правила.

- політичні – державна податкова, соціальна, міграційна політика, наявність військових конфліктів тощо.

Окремо кожен чинник, або у поєднанні із іншими, у певній комбінації формують передумови проблем і перепон щодо забезпеченням зайнятості сільського населення.

Встановлення цих проблем є основою для визначення основних напрямів реформування вітчизняного ринку праці, зокрема у сільських територіях.

У 2014 р. близько 3 млн. осіб опинилося на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим.

Від початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р. негативне міграційне сальдо складає близько 8 млн осіб. Це громадяни, які емігрували в Європу, і ті, які були вивезені на територію росії. За загальними оцінками ООН, їх чисельність становить близько 2,9 млн. осіб.

Окрім того, за кордон на заробітки ще до початку російської агресії виїхало близько 2 млн. українців. Люди поїхали в Європу на заробітки, залишилися і проживають там. При

цьому вони не порвали офіційно зв'язків з Україною і зараховуються до загальної чисельності населення України. Важливим фактором, який сприяв такому збільшенню темпів зовнішньої трудової міграції, стало надання Україні безвізового режиму з країнами ЄС від 11 червня 2017 р.

Так, для порівняння: за період 2015-2017 рр., ще до впровадження безвізового режиму, з України в пошуках роботи виїхало близько 1,3 млн. українців (загальний обсяг трудової міграції на той час можна було оцінити в 2-3 млн. осіб), більшість з них були короткостроковими мігрантами. Після впровадження безвізового режиму у 2018 р. кількість мігрантів зросла втричі. Принаймні один раз виїжджали на заробітки за кордон близько 17,9% громадян, двічі – 10,3%, більше трьох разів – 12,8%. А іноземні доходи становили понад 50% сімейного бюджету для 46,2% громадян, 20-50% сімейного бюджету для 35,8% громадян [5, с.170].

Для більшості українських сімей зовнішня трудова міграція стала важливим джерелом поповнення сімейного бюджету.

Загалом чисельність населення України може впасти до 33,5 млн. осіб через вторгнення Росії в Україну та відтік громадян за кордон. Це означає зменшення чисельності населення України майже на третину (на 14,7 млн. осіб або на 30,6% порівняно з чисельністю на 1 січня 2002 р.). Якщо ж взяти до уваги, що у 1991 р. чисельність населення становила 51,944 млн. осіб, то станом на зараз, через понад 30 років, – це означає зменшення більш ніж на третину, на 35,5% або -18,4 млн. осіб. Окрім того внаслідок військових дій гинуть українські військові та цивільне населення, така статистика наразі відсутня у вільному доступі.

Отож, очевидно є масштабна демографічна криза. Скільки людей повернуться в Україну з-за кордону, невідомо. Хто повернеться залежить від тривалості війни, економічної політики, створення робочих місць в Україні, розвитку житлового будівництва тощо.

У 2020 році в сільському господарстві було зайнято 44,6% населення, у будівництві – 17%, у сфері торгівлі та ремонту транспортних засобів – 15,9%. Ще 5,5% громадян працювали в промисловості, 4,1% – на транспорті, 2,5%

українців працювали в готелях і ресторанах, 10,4% – на інших роботах [4].

Населення України з кожним роком скорочується, особливо сільське. У складі сільського населення жінок налічується більше ніж чоловіків. У 2022 р. жінок було 6570,1 тис., чоловіків – 5972,8 тис., тобто жінок на 597,3 тис. більше, а в працездатному віці чоловіків – 3707,3 (85,9% щодо рівня 2002 р.), жінок – 3574,5 (92,6% щодо рівня 2002 р.) [4]. Очевидним є відтік робочих рук із галузі сільського господарства. Чимало людей працездатного віку виїздить на заробітки закордон.

Перехід сільського господарства на ринкову економіку, посилення міграції населення до розвинутих країн в пошуках роботи саме із сільської території, значне відставання села у соціальному розвитку від міста, призвели до обезлюднення сіл, скорочення їх кількості.

Якщо кількість населення, зайнятого в сільському господарстві, зменшується, то в деяких галузях народного господарства вона зростає. Так, у період 2015-2021 рр. відбулося зменшення кількості зайнятого населення у сільському, лісовому та рибному господарстві на 177,9 тис.осіб (-6,2%), натомість, відбулося збільшення: у сфері будівництва на 48,7 тис.осіб (+7,6%), сфері харчування 7,9 тис.осіб (+2,8%) та у торгівлі, сфері послуг – 94,0 тис.осіб (+2,7%) [4].

Відбулися серйозні зміни в номінальній заробітній платі. Так, протягом 2010-2021 рр., відбулося зростання заробітної плати у середньому у 6,3 раза із 2239 грн. до 14014 грн. [4].

Попри те, що у сільському господарстві за цей період відбулося найбільше зростання – у 8,2 раза із 1430 грн. до 11733 грн. [4], це все одно не компенсує існуючого відхилення у рівні заробітної плати щодо інших галузей.

Розмір номінальної заробітної плати у сільському господарстві у 2021 р. становив 83,7% у розрахунку до середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників в цілому по економіці, для порівняння, у 2010 р. він становив 63,9% [4].

Стан з оплатою праці в сільському господарстві призводить до спотворень у свідомості та моралі, до збіднення людського капіталу. Втрачаються стимули до трудової

активності, віра в справедливість та зв'язок рівня життя із наполегливою працею. Негативні тенденції відображаються на темпах економічного зростання галузі та якості життя сільського населення.

Висновки

Узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок, що підвищення заробітної плати в сільському господарстві – одне із основних завдань держави на перспективу.

Зрозуміло, що першочерговими заходами забезпечення зайнятості на селі в контексті подальших реформ мають стати: соціальний розвиток села, ефективне господарювання, диверсифікація сільського господарства та зміцнення галузевої структури зайнятості населення. Нагальною є потреба модернізації державної регуляторної політики в аграрному секторі економіки України таким чином щоб приймати до уваги важливу соціальну складову і сприяти забезпеченню зайнятості сільського населення.

Отже, з метою вирішення ситуації, яка склалася на ринку праці на селі та забезпечення зайнятості сільського населення, варто визначити пріоритетні напрями реалізації державної підтримки аграрного сектору, зокрема:

- забезпечення сталого економічного розвитку сільської місцевості, створення для цього сприятливих умов з метою підвищення зайнятості сільського населення. Розробка довгострокових комплексних програм соціально-економічного розвитку села, забезпечення їхнього фінансування. Підтримка розвитку малого та середнього підприємництва в аграрному секторі. Удосконалення системи оподаткування підприємницьких структур,

які працюють у сільській місцевості. Державні заходи щодо розвитку та підтримки сільськогосподарської кооперації. Сприяння диверсифікації зайнятості сільського населення зокрема за напрямками: зелений туризм, ландшафтний дизайн, технічний сервіс, соціальні послуги та ін. Вдосконалення техніко-інформаційного забезпечення, широкосмугового інтернет-доступу з метою забезпечення можливості застосування систем управління сільськогосподарською технікою на основі сучасних автоматизованих систем геопозиціонування тощо;

- розвиток соціальної інфраструктури села. Розробка і провадження регіональних та місцевих програм модернізації та створення нових робочих місць, зокрема для об'єднаних територіальних громад, органів місцевого самоврядування, забезпечення зайнятості сільського населення з урахуванням наявного ресурсного потенціалу та потреб сільської місцевості. Підвищення рівня доходів сільського населення;
- забезпечення демографічного благополуччя у сільській місцевості. Створення сприятливих умов життя та відтворення трудового потенціалу сільського населення. Розвиток необхідної соціальної (освітні, медичні, культурно-освітні заклади) дорожньої та транспортної інфраструктури.

Заходи сучасної державної політики в аграрному секторі та села, зокрема, мають бути пов'язані із застосуванням комплексного підходу до розвитку села та сільського господарства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Крачковський Б. П. Робітники сільського господарства України: 60-і-перша половина 90-х рр. XX ст. Б. П. Крачковський. – 2-е вид, перероб, і доп. Львів: Логос, 2003. 311с.
2. Черенегі І. І. Зайнятість сільського населення на сучасному етапі ринкових перетворень. *Економіка АПК*. 2008. № 5. С. 138-142.
3. Дяконенко О. І. Сучасні тенденції продуктивної зайнятості населення в Україні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. Серія «Економічні науки». 2011. № 4(1). С. 85-88.
4. Статистичний збірник «Сільське господарство України» за 2021. Державна служба статистики України, 2022. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm.

5. Буров І. Трудова міграція як наслідок соціально-економічної політики України 2014-2018 рр. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. зб. наук.праць. Вип. 6 (20). Київ: Інститут соціології НАН України, 2018. С. 166-170.

REFERENCES

1. Krachkovs'kyj, B. P. (2003). *Robitnyky sil's'koho hospodarstva Ukrainy: 60-i-persha polovyna 90-kh pp. XX st.* L'viv: Lohos.
2. Chereniha, I. I. (2008). Zajniatist' sil's'koho naselennia na suchasnomu etapi rynkovykh peretvoren'. *Ekonomika APK*, 5, 138-142.
3. Diakonenko, O. I. (2011). Suchasni tendentsii produktyvnoi zajniatosti naselennia v Ukraini. *Naukovyj visnyk Poltav's'koho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya «Ekonomichni nauky»*, 4(1), 85-88.
4. Statystychnyj zbirnyk «Sil's'ke hospodarstvo Ukrainy» za 2021. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2022. https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm.
5. Burov, I. (2018). Trudova mihratsiia iak naslidok sotsial'no-ekonomichnoi polityky Ukrainy 2014-2018 rr. *Ukrains'ke suspil'stvo: monitorynh sotsial'nykh zmin*, 6 (20), 166-170.

Volodymyr Halanets, PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor, Department of Administrative and Financial Management, Lviv Polytechnic National University, Ukraine

STATE POLICY IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF DEMOGRAPHIC CHANGES

Abstract

Introduction. The agricultural sector has a direct impact on providing Ukraine and the world with grain, oil crops, and food. It is also a source of filling the state budget of Ukraine with currency funds. Taking into account the existing geopolitical circumstances (military aggression of Russia against Ukraine) – it plays an important role in ensuring national and global food security. The state of agricultural development, which has been formed over the past decades, is directly related to the policy pursued by the state in the agrarian sector of the economy.

Purpose. The purpose of the article is to generalize the theoretical foundations and practical approaches to solving the problem of employment in the countryside, which existed before and new ones that began to arise as a result of structural reforms of the economy of Ukraine and directly in its agrarian sector.

Method (methodology). The following scientific methods of knowledge are used in the article: the method of system analysis, the statistical, abstract-logical method when summarizing the changes that occurred in the number of employed rural population during the structural reforms of the economy in general and the agrarian sector in particular; induction and deduction when justifying the further policy of state regulation with the aim support of the agrarian sector of the economy for the future.

Results. The changes that occurred during the transformations of the agrarian sector of the economy are summarized, in particular in the number and structure of the population employed in agriculture, their wages; crisis demographic trends are noted. The priority areas of implementation of state support for the agricultural sector have been determined. Priority measures to ensure the employment of the rural population are proposed and substantiated. It was determined that there is an urgent need to modernize the state regulatory policy in the agrarian sector of the Ukrainian economy. It should include the following components: development of small and medium-sized enterprises in the agricultural sector; development and support of agricultural cooperation; promotion of diversification of employment of the rural population; development and implementation of modernization programs and creation of new jobs; increasing the income level of the rural population; creation of favorable living conditions and reproduction of the labor potential of the rural population; development of local infrastructure..

Keywords: population; workforce; rural population; agriculture; transformations; regulatory role of the state.

Cite as: Halanets, V. (2023). State policy in the agricultural sector of Ukraine in the context of demographic changes. *Economic analysis*, 33 (2), 25-31. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.025>